

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA - JĘZYK POLSKI

IV etap kształcenia – Branżowa Szkoła I Stopnia,

1. **Przedmiot: język polski.**
2. **Rok szkolny 2021/2022.**
3. **Nazwa i numer programu nauczania dopuszczonego do użytku w szkole:**
 - „Podręcznik Język polski, Klasa 1,2,3 Szkoła branżowa 1 stopnia, Wydawnictwo Operon, Nr dopuszczenia MEN: 1077/1/2019, 1077/2/2020, 1077/3/2021
 - „Odkrywamy na nowo” (klasy zasadniczej szkoły zawodowej, Wydawnictwo Operon, Nr dopuszczenia MEN: 526/2/2013/2016
4. **Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny:**
 - 1) ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który:
 - a) posiadał kompletną i spójną wiedzę w zakresie określonym wymaganiami programowymi, tzn.
 - stosuje zasady poprawnego mówienia,
 - dba o dykcję i intonację,
 - stosuje w wypowiedzi ustnej odpowiednie środki językowe,
 - potrafi stawiać tezy i bronić swojego stanowiska,
 - aktywnie uczestniczy w dyskusji,
 - argumentuje w swojej wypowiedzi,
 - używa bogatego słownictwa,
 - wykorzystuje konteksty kulturowe i historyczne,
 - formułuje wypowiedź poprawną pod względem językowym, logicznym i kompozycyjnym,
 - potrafi konstruować wypowiedź według własnego pomysłu kompozycyjnego,
 - odczytuje idee dzieła, rozumie manipulację językową,
 - b) samodzielnie poszerza własną wiedzę i doskonali umiejętności,
 - c) potrafi w sposób twórczy rozwiązywać różnorodne problemy z zakresu treści programowych,
 - d) w pracy wykorzystuje wiedzę z różnych dziedzin nauki,
 - e) osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach przedmiotowych kwalifikując się do finałów na szczeblu wojewódzkim/regionalnym, albo krajowym lub posiada inne porównywalne osiągnięcia,
 - 2) ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który:
 - a) opanował pełny zakres wiadomości i umiejętności w zakresie określonym wymaganiami programowymi,
 - b) sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami, w szczególności:
 - dostrzega rodzaje stylów wypowiedzi,
 - dostrzega i komentuje artystyczne środki wyrazu,
 - przeprowadza interpretację porównawczą kilku utworów literackich,
 - rozpoznaje aluzje literackie,
 - rozpoznaje motywy literackie,
 - formułuje wypowiedź poprawną pod względem językowym,

- logicznym i kompozycyjnym,
- wykazuje postawę krytyczną wobec otaczającego świata, wygłasza własny sąd,
 - recytuje lub wygłasza z pamięci fragmenty tekstów literackich,
- c) rozwiązuje samodzielnie problemy teoretyczne i praktyczne ujęte treściami programowymi,
- d) potrafi zastosować posiadaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach;
- 3) ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który:
- a) nie w pełni opanował wiadomości i umiejętności określonych treściami programowymi danej klasy, ale opanował je na poziomie przekraczającym wymagania zawarte w podstawie programowej,
 - b) poprawnie stosuje wiadomości w praktyce, w szczególności:
 - wypowiada się w sposób logiczny i zrozumiały,
 - czyta ze zrozumieniem teksty kultury,
 - sprawnie wykonuje powierzone zadania,
 - wartościuje i ocenia postawy bohaterów,
 - wartościuje i ocenia teksty kultury,
 - aktywnie uczestniczy w dyskusji,
 - argumentuje i wnioskuje w związku z omawianym problemem,
 - ocenia własne kompetencje językowe,
 - konfrontuje omawiany tekst literacki i innymi tekstami kultury,
 - c) rozwiązuje samodzielnie typowe zadania teoretyczne lub praktyczne;
- 4) ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który:
- a) opanował wiadomości i umiejętności określone treściami programowymi na poziomie nie przekraczającym wymagań zawartych w podstawie programowej,
 - b) rozwiązuje typowe zadania teoretyczne lub praktyczne o średnim stopniu trudności, w szczególności:
 - rozpoznaje specyfikę omawianych tekstów,
 - odczytuje sens analizowanych utworów,
 - rozpoznaje nadawcę i adresata utworu,
 - czyta ze zrozumieniem,
 - analizuje i interpretuje omawiane fragmenty utworów,
 - szuka literatury przydatnej do omówienia różnych zagadnień,
 - sporządza opis bibliograficzny książki,
 - rozpoznaje manipulację językową,
 - rozpoznaje funkcje tekstu,
 - rozpoznaje stylizację językową,
 - rozpoznaje błąd językowy,
 - określa problematykę utworu,
 - pisze zgodnie z zasadami ortografii polskiej,
 - rozpoznaje w utworze sposoby kreowania świata przedstawionego,
 - dostrzega w utworach wartości narodowe i uniwersalne,

- argumentuje własną wypowiedź, podając przykłady,
 - wygłasza własny sąd na forum klasy,
 - operuje słownictwem z określonych kręgów tematycznych;
- 5) ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który:
- a) nie opanował części wiadomości i umiejętności określonych podstawą programową,
 - b) ma możliwość opanowania treści określonych w podstawie programowej w ciągu dalszej nauki,
 - c) rozwiązuje typowe zadania teoretyczne lub praktyczne o niewielkim stopniu trudności, w szczególności:
 - podejmuje próbę rozmowy,
 - posługuje się nieskomplikowanym słownictwem,
 - tworzy wypowiedź komunikatywną,
 - stosuje się do zasad ortografii polskiej,
 - tworzy notatkę z lekcji,
 - tworzy pisma użytkowe,
 - wykonuje zadania zgodnie z instrukcją,
 - korzysta z księgozbioru szkolnego,
 - korzysta ze słowników, leksykonów, encyklopedii;
- 6) ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który:
- a) nie opanował wiadomości i umiejętności w zakresie określonym wymaganiami podstawy programowej,
 - b) braki w wiadomościach i umiejętnościach uniemożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy,
 - c) nie jest w stanie rozwiązać zadań o niewielkim stopniu trudności.

6. Cele edukacyjne:

Cel ogólny I **Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji**

Cele szczegółowe:

1) czytanie i słuchanie

UCZEŃ	
Umiejętności podstawowe	Umiejętności ponadpodstawowe
<p>rozpoznaje nadawcę i adresata tekstu,</p> <p>rozpoznaje podstawowe cechy gatunkowe tekstu,</p> <p>odczytuje sens tekstu w całości i fragmentach na poziomie dosłownym i przenośnym,</p> <p>streszcza tekst;</p>	<p>rozpoznaje typ nadawcy i adresata tekstu,</p> <p>wskazuje charakterystyczne cechy stylu danego tekstu,</p> <p>rozpoznaje zastosowane w nim środki językowe i określa ich funkcje w tekście,</p> <p>streszcza tekst argumentacyjny,</p> <p>wyróżnia w nim argumenty, kluczowe pojęcia i twierdzenia;</p>

2) samokształcenie i docieranie do informacji

<p>wyszukuje i wykorzystuje informacje zawarte w różnych tekstach kultury, korzysta z biblioteki, z tradycyjnego zbioru oraz z zapisów multimedialnych i elektronicznych, w tym Internetu;</p>	<p>szuka literatury przydatnej do opracowania różnych zagadnień, selekcjonuje zebrane materiały według wskazanych kryteriów;</p>
--	--

3) świadomość językowa

<p>zna pojęcie aktu komunikacji językowej, wskazuje składowe aktu komunikacji językowej – nadawca, odbiorca, tekst, rozpoznaje funkcje tekstu bez nazywania, np. informatywna, impresywna, poetycka, wskazuje w czytanych tekstach przykłady odmian terytorialnych, środowiskowych i zawodowych polszczyzny, rozdziela (bez konieczności definiowania pojęć) w czytanych tekstach i wypowiedziach mówionych rodzaje stylizacji językowej – archaizację, dialektyzację, kolokwializację;</p>	<p>wskazuje składowe aktu komunikacji językowej – nadawca, odbiorca, kod, komunikat, kontekst, dostrzega współczesne zmiany modelu komunikacji językowej (ustna, pisemna) a komunikację przez Internet, rozpoznaje teksty o różnej funkcji nazywa funkcje tekstu – impresywna, poetycka, ekspresywna, informatywna, wskazuje w czytanych tekstach i analizuje przykłady odmian terytorialnych, środowiskowych i zawodowych polszczyzny, rozpoznaje w czytanych tekstach oraz wypowiedziach mówionych stylizację językową, rozdziela rodzaje stylizacji językowej – archaizacja, dialektyzacja, kolokwializacja, określa funkcje stylizacji językowej;</p>
--	---

4) wartości i wartościowanie

<p>posługuje się ze zrozumieniem pojęciami – dobro, prawda, piękno, wiara, nadzieja, miłość, wolność, równość, braterstwo, Bóg, honor, ojczyzna, solidarność, niepodległość, tolerancja, rozumie pojęcia dotyczące wartości pozytywnych i ich przeciwstawień (tolerancja-nietolerancja, piękno-brzydota, wolność-niewola),</p>	<p>dostrzega związek języka z wartościami;</p>
--	---

dostrzega w cytowanych tekstach obecność wartości uniwersalnych i narodowych;	
--	--

Cel ogólny II **Analiza i interpretacja tekstów kultury**

Cele szczegółowe:

1) wstępne rozpoznanie

zna teksty literackie i inne teksty kultury wskazane przez nauczyciela, prezentuje własne przeżycia wynikające z kontaktu z tekstem kultury, określa tematykę poznawanych tekstów kultury, rozpoznaje problematykę poznawanych tekstów kultury;	określa problematykę poznawanych tekstów;
--	--

2) analiza

wskazuje zastosowane w utworze środki wyrazu artystycznego, określa funkcje podstawowych językowych środków, rozpoznaje, bez konieczności definiowania pojęć , sposoby kreowania świata przedstawionego i bohatera (np. narracja, fabuła, sytuacja liryczna, akcja);	wskazuje zastosowane językowe środki i określa ich funkcje, rozpoznaje w utworze, definiując , sposoby kreowania świata przedstawionego i bohatera (np. narracja, fabuła, sytuacja liryczna, akcja);
---	--

3) interpretacja

wykorzystuje w interpretacji elementy znaczące dla odczytania sensu utworu (tytuł, podtytuł, puenta, kompozycja, słowa-klucze, motto), wykorzystuje w interpretacji utworu podstawowe konteksty (biograficzny i historyczny), rozpoznaje podstawowe motywy (np. ojczyzny, matki, wędrówki, pracy, miłości) oraz omawia ich funkcje w utworze;	wykorzystuje w interpretacji utworu inne konteksty, np. literacki, filozoficzny, religijny, odczytuje treści alegoryczne utworu, porównuje funkcjonowanie tych samych motywów w różnych utworach literackich;
--	--

4) wartości i wartościowanie

dostrzega obecne w tekstach wartości narodowe i uniwersalne;	
---	--

Cel ogólny III Tworzenie wypowiedzi

Cele szczegółowe:

1) mówienie i pisanie

tworzy tekst pisany lub mówiony poprawny pod względem językowym, logicznym i kompozycyjnym w formach poznanych w gimnazjum, publicznie wygłasza przygotowaną przez siebie wypowiedź, dbając o dźwiękową wyrazistość przekazu (tempo mowy, donośność), dokonuje różnych działań na tekście cudzym (np. streszcza, sporządza konspekt, cytuje);	tworzy tekst pisany lub mówiony zgodny z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzega zasady spójności znaczeniowej i logicznej;
--	---

2) świadomość językowa

– korzysta w prawidłowy sposób ze słownictwa zawodowego, operuje podstawowym słownictwem z kręgów tematycznych: Polska, Europa, świat – współczesność i przeszłość, kultura, cywilizacja, polityka;	operuje rozbudowanym, bogatym, precyzyjnym, trafnym słownictwem z kręgów tematycznych: Polska, Europa, świat – współczesność i przeszłość, kultura, cywilizacja, polityka;
---	---

7. Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych:

- 1) nauczyciel sprawdza osiągnięcia edukacyjne ucznia, w szczególności poprzez:
 - a) prace pisemne, w tym prace kontrolne,
 - b) odpowiedzi ustne,
 - c) aktywność w czasie zajęć,
 - d) zadania praktyczne,
 - e) pracę zespołową;
- 2) do prac kontrolnych zalicza się:
 - a) prace klasowe,
 - b) sprawdziany,
 - c) kartkówki;

- 3) praca klasowa obejmuje treści programowe całego działu lub części działu stanowiące logiczną całość i powinna być poprzedzona lekcją powtórzeniową;
- 4) na początku roku szkolnego nauczyciel informuje uczniów o planowanej liczbie prac klasowych, a co najmniej tydzień przed pracą klasową podaje jej dokładny termin i zaznacza go w dzienniku lekcyjnym.

8. Zasady udostępniania uczniom i ich rodzicom sprawdzonych i ocenionych prac pisemnych

Sprawdzone i ocenione pisemne prace ucznia nauczyciel:

- 1) udostępnia uczniom na zajęciach edukacyjnych bezpośrednio po ustaleniu oceny;
- 2) przekazuje uczniom w celu udostępnienia rodzicom - udostępnienie jednemu rodzicowi jest tożsame z udostępnieniem rodzicom;
- 3) odbiera od ucznia podpisaną przez rodzica pracę na następnych zajęciach;
- 4) dokonuje adnotacji na pracy w przypadku braku możliwości uzyskania podpisu rodzica.

9. Przyjęta w szkole procentowa skala ocen:

PRZEDZIAŁ %	OCENA
<0 – 33>	1
(33 – 35>	2-
(35 – 45>	2
(45 – 50>	2+
(50 – 55>	3-
(55 – 65>	3
(65 – 70>	3+
(70 – 75>	4-
(75 – 85>	4
(85 – 90>	4+
(90 – 95>	5-
(95 – 99)	5
<99 – 100)	5+
100	6

10. Ustalenia zawarte pomiędzy uczniami a nauczycielem, które nie są sprzeczne z przepisami:

- 1) dwa razy w półroczu uczeń może być nieprzygotowany do zajęć i nie otrzyma oceny niedostatecznej. Uczeń zgłasza nieprzygotowanie do zajęć na początku lekcji (nie dotyczy to wcześniej zapowiedzianych prac kontrolnych);

- 2) uczeń, który nie napisał pracy kontrolnej w wyznaczonym przez nauczyciela terminie, ma obowiązek napisać ją w późniejszym terminie ustalonym z nauczycielem. Uczeń, który nie wywiązał się z tego obowiązku 3 razy, otrzymuje ocenę niedostateczną z tej pracy;
- 3) uczniowi, który zostanie przyłapany na oszukiwaniu (ściągnięcie ze ściąg, telefonu komórkowego, odpisywanie od kolegi, rozmowa z kolegą i inne), praca zostaje odebrana i test zalicza ustnie.
- 4) uczeń systematycznie prowadzi zeszyt, dba o jego estetykę, gromadzi materiały z lekcji; posiada podręcznik.

11. Dostosowanie wymagań do możliwości psychofizycznych ucznia

1. Zakres dostosowywania wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia:

- brać pod uwagę wolniejsze tempo pracy, trudności w pisaniu i czytaniu,
- utrwalac znajomość zasad ortograficznych oraz umiejętność stosowania reguł w praktyce,
- umożliwić korzystanie ze słownika ortograficznego,
- wdrażać do samokontroli i czujności ortograficznej,
- zmniejszenie stopnia trudności i obszerności zadań,
- dzielenie materiału na mniejsze partie, wyznaczanie czasu na ich opanowanie i odpytywanie,
- formułowanie pytań w formie zdań o prostej konstrukcji powołujących się na ilustrujące przykłady,
- częste podchodzenie do ucznia w trakcie samodzielnej pracy w celu udzielania dodatkowej pomocy, wyjaśnień,
- należy zezwolić na dokończenie w domu niektórych prac wykonywanych na lekcjach, zadawać do domu na miarę możliwości ucznia,
- zapewnienie większej ilości czasu i powtórzeń na opanowanie materiału,
- docenianie każdego sukcesu.

2. Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych (dysleksja, dysgrafia):

- nie wymagać, by uczeń czytał głośno przy klasie nowy tekst, wskazywać wybrane fragmenty dłuższych tekstów do opracowania w domu i na nich sprawdzać technikę czytania,
- dawać więcej czasu na czytanie tekstów, poleceń, instrukcji, szczególnie podczas samodzielnej pracy lub sprawdzianów, w miarę potrzeby pomagać w ich odczytaniu,
- starać się w miarę możliwości przygotowywać sprawdziany i kartkówki w formie testów, - czytanie lektur szkolnych lub innych opracowań rozłożyć w czasie, pozwalać na korzystanie z książek "mówionych",
- uwzględniać trudności w rozumieniu treści, szczególnie podczas samodzielnej pracy z tekstem, dawać więcej czasu, instruować lub zalecać przeczytanie tekstu wcześniej w domu,
- sprawdzać zeszyty pracy własnej ucznia, czuwać nad wnikliwą ich poprawą, oceniać poprawność i sposób wykonania prac,
- błędów nie omawiać wobec całej klasy,
- w przypadku trudności w redagowaniu wypowiedzi pisemnych uczyć tworzenia schematów pracy, planowania kompozycji wypowiedzi (wstęp, rozwinięcie, zakończenie),

- pomagać w doborze argumentów, jak również odpowiednich wyrażen i zwrotów,
 - nie obniżyć ocen za błędy ortograficzne i graficzne w wypracowaniach,
 - podać uczniom jasne kryteria oceny prac pisemnych (wiedza, dobór argumentów, logika wywodu, treść, styl, kompozycja itd.),
 - dawać więcej czasu na prace pisemne,
 - sprawdzać, czy uczeń skończył notatkę z lekcji, w razie potrzeby skracać wielkość notatek,
 - w przypadku trudności z odczytaniem pracy odpytać ucznia ustnie, pozwalając na wykonywanie prac na komputerze.
- 3. Symptomy zaburzeń i formy, metody, sposoby dostosowania wymagań u uczniów z dysleksją w zakresie języka polskiego:**

12. Dostosowanie wymagań programowych do możliwości ucznia zdolnego

1. Zakres dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb oraz możliwości psychofizycznych ucznia:

- indywidualne formy pracy na lekcji, zadań domowych, kryteriów oceniania,
- umożliwienie poszerzania wiedzy o treści wykraczające poza podstawę programową,
- umożliwienie korzystania z różnych form rozwoju zainteresowań,
- przygotowanie do konfrontacji posiadanej wiedzy z wymaganiami konkursowymi,
- różnicowanie obszerności i terminowości prac,
- zwiększenie wymagań edukacyjnych,
- przydzielanie trudniejszych zadań podczas pracy grupowej lub indywidualnej,
- stwarzanie sytuacji wyboru zadań, ćwiczeń o większej skali trudności, lub prac dodatkowych,
- różnicowanie stopnia trudności prac klasowych i domowych,
- przydzielanie specjalnych ról np. asystenta, lidera,
- organizacja konkursów szkolnych,
- przygotowanie projektu, czyli dłuższej formy umożliwiającej przeprowadzenie badań i analizy ciekawego zadania.

2. Metody pracy z uczniem

Praca projektowa, warsztaty; metody problemowe